

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2021 – 2023

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP.....	3
1. Wprowadzenie.....	3
2. Podstawa prawna.....	4
3. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.....	5
II. ANALIZA SYTUACJI RODZIN NA TERENIE GMINY SZCZECINEK....	7
1. Diagnoza	7
2. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	9
3. Analiza SWOT.....	18
III. POSTANOWIENIA OGÓLNE....	19
1. Określenie celu głównego i celów szczegółowych programu.....	19
2. Realizacja Programu.....	22
3. Postanowienia końcowe.....	23

I. WSTĘP

1. Wprowadzenie

Rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. Jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną prawie każdego z nas. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzania go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmuje kultywowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania. To, czego uczymy się w rodzinie, pozostaje na całe życie. Kontakty z najbliższymi osobami z rodziny odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka. Dobrze funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzeby swych dzieci, jak żadna inna grupa społeczna nie jest w stanie zaspokoić. Dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć.

W obliczu wzrostu konsumpcji i podniesieniu standardów życiowych, potrzeby finansowe współczesnej rodziny uległy zwiększeniu. Skutkiem tego jest osłabienie relacji rodzinnych, poluznienie więzi emocjonalnych, zaniedbywanie obowiązków rodzicielskich, czego skutkiem może być rozpad małżeństwa, nadużywanie środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) i problemy wychowawcze z dziećmi. W dysfunkcyjnych rodzinach występujące problemy zakłócają prawidłowe funkcjonowanie, rozwój i proces wychowawczy dziecka. Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach przejmują nieprawidłowe wzorce funkcjonowania rodziny. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny negatywnie wpływa na jej członków, a tym samym na całe społeczeństwo. Złożoność problemów w rodzinach wymaga podjęcia interdyscyplinarnych działań instytucji i służb.

W celu umocnienia rodziny w Gminie Szczecinek stworzony został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023, jako zespół działań wszystkich instytucji niosących pomoc dziecku i rodzinie.

2. Podstawa prawna

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713, 1378).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818, 2473).
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz.U. z 2020 r. 1329).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218).
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2020 r. poz. 1327.).
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1409).
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 322, 1337, 1493).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277).
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2020 r. poz. 808, 875.).
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. 2020 r. poz. 176).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2020 r. poz. 685).
- Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1297).

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz.U. z 2018 poz. 1061).
- Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., 1007).

3. *Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej.*

W myśl przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821) obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten, realizowany jest przy współpracy ze środowiskami lokalnymi, instytucjami oświatowymi, sądami, policja, kościołami i organizacjami społecznymi (w tym pozarządowymi). Ważne, aby wsparcie potrzebującym rodzinom organizowane było dostatecznie wcześnie, by eliminować sytuacje, w których dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną.

W Ośrodku Pomocy Społecznej powołany jest Zespół ds. Asysty Rodzinnej, który działa na rzecz całej rodziny w razie problemów opiekuńczo-wychowawczych. Jest to praca, którą należy szczególnie cenić, ponieważ świadczy o zrozumieniu istoty pracy socjalnej przez pracowników Ośrodka i nie sprowadzaniu pomocy jedynie do wypłacania przewidzianych ustawą świadczeń. Ponadto, rodziny mające problemy mogą uzyskać wsparcie asystenta rodziny, którego rolą jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Efektem pracy asystenta rodziny jest odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnymi oraz tak wypełnić role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Zadania realizowane przez samorząd gminny w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie w/w ustawą dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, opieki i wychowania w rodzinnych formach

pieczy zastępczej, powrotu do rodziny, do utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami (chyba, że sąd postanowił inaczej), stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku, pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia, ochroną przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, informacji i wyrażania opinii w sprawach, którego dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, poszanowaniem tożsamości religijnej i kulturowej.

Z dniem 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. W/w ustawa wskazuje, że wsparcie we wskazanym zakresie będzie realizowane między innymi przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny. Nowo wprowadzone przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, m.in. świadczeń gwarantowanych, do których szczególnie należy zapewnić dostępność dla kobiet w ciąży oraz ich dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada m.in., że rodziny uprawnione objęte będą pomocą asystentów rodziny na zasadach określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. Rodzina będzie mogła skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przezwyciężenia trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Asystent rodziny w latach 2017-2019 zatrudniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczecinku nie podejmował współpracy z rodziną określonej na zasadach ustawy „Za życiem”. Ze wsparcia asystenta rodziny można skorzystać w każdej sytuacji, gdy rodzina wyrazi taką wolę. W tym celu powinna wystąpić z wnioskiem do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku. W przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie „Za życiem” nie jest stosowana procedura przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021- 2023 w gminie Szczecinek jest stworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról społecznych, a w szczególności funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zaplanowane działania będą zmierzały do przywrócenia rodzinom

zdolności do wypełniania tych funkcji, także w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Jednym z nowatorskich rozwiązań jest możliwość zatrudnienia asystentów rodziny, ich kompetencje określa art. 15.1. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny nie musi współpracować wyłącznie z jedną rodziną. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę uzależniona jest od stopnia trudności wykonywanych działań w przypadku każdej z nich. Nie może być to jednak więcej niż 15 rodzin jednocześnie. Jest to długotrwały proces, na który składa się praca ośrodka pomocy społecznej i pracowników socjalnych. Gdy Ośrodek poweźmie informację, o trudnościach natury opiekuńczo-wychowawczych występujących w rodzinie, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy. Jeżeli z analizy sytuacji rodziny wynika konieczność przydzielenia asystenta, pracownik socjalny występuje z wnioskiem do kierownika ośrodka pomocy społecznej, który przydziela asystenta rodziny. Strony wiąże stosunek pracy w systemie zadaniowego czasu pracy lub umowy o świadczenie usług. Jedyne ograniczenia asystenta to brak możliwości jednoczesnego sprawowania funkcji pracownika socjalnego i wymóg prowadzenia pracy w miejscu zamieszkania rodziny.

II. ANALIZA SYTUACJI RODZIN NA TERENIE GMINY SZCZECINEK

1. Diagnoza

Gmina Szczecinek graniczy z 8 gminami: Barwice, Bobolice, Biały Bór, Borne Sulinowo, Czarne, Grzmiąca, Okonek, Rzeczenica. Siedzibą gminy jest miasto Szczecinek. Powierzchnia gminy Szczecinek wynosi 499 km², co stanowi 29% powierzchni powiatu, 2 % powierzchni województwa z czego 19 870 ha to lasy i grunty leśne, a 4 500 ha to jeziora, wśród których do największych zalicza się jezioro Wielimie i Wierzchowo. Ponad jedna trzecia powierzchni Gminy to grunty rolne. Gmina Szczecinek geograficznie należy do Pojezierza Drawskiego – jednego z bardziej atrakcyjnych obszarów geograficznych całego Pomorza. W skład Gminy Szczecinek wchodzi 28 sołectw, tj. Brzeźno, Dałęcino, Drawień, Drężno, Dziki, Gałowo, Godzimierz, Grąbczyn, Gwda Mała, Gwda Wielka, Jelenino, Kragłe, Kusowo, Kwakowo, Marcelin, Mosina, Omulna, Parsęcko, Sitno, Skotniki, Spore, Stare

Wierzchowo, Turowo, Trzebiechowo, Wilcze Laski, Wierzchowo, Wojnowo, Żółtnica. Na terenie gminy funkcjonują:

- 1) Szkoły Podstawowe w: Turowie, Parseku, Wierzchowie, Gwdzie Wielkiej, Żółtnicy
- 2) Kluby sportowe:
 - Gminny Klub Sportowy GROM Turowo,
 - Ludowy Klub Sportowy „Pogoń” w Wierzchowie,
 - Ludowy Zespół Sportowy "SOKÓŁ" Spore,
 - Ludowy Zespół Sportowy "MECHANIK" Turowo,
 - Ludowy Zespół Sportowy "Wiarus" Żółtnica,
 - Ludowy Zespół Sportowy „Smak Pomorski” w Wilczych Laskach,
 - Uczniowski Klub Sportowy Gwda Wielka,
 - Klub Sportowy Gwda Wielka,
- 3) świetlice wiejskie w 13 miejscowościach.

W strukturach lokalnych działa:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ul. Piłska 3
w tym :
Punkt Konsultacyjny dla Ofiar i Sprawców Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Piłska 3
w tym:
Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu.

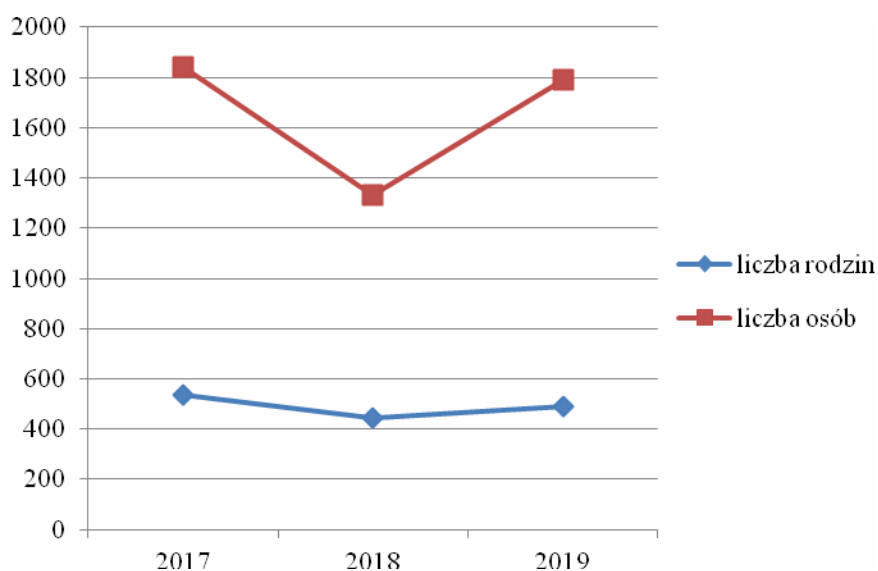
Wyżej wymienione podmioty pozwalają dzieciom i młodzieży realizować swoje zainteresowania, a także organizują im czas wolny, pomoc w nauce. W placówkach odbywają się zajęcia dla dzieci w zakresie pokonywania trudności szkolnych i organizowania czasu wolnego. Zapewniona jest pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożone demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku oraz analiza społeczna gminy. Dla potrzeb programu opracowano Kartę Diagnostyczną zawierającą informacje nt. liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, ilość dzieci z terenu gminy Szczecinek umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych, Funduszu Alimentacyjnego oraz

świadczenia wychowawczego 500 +.

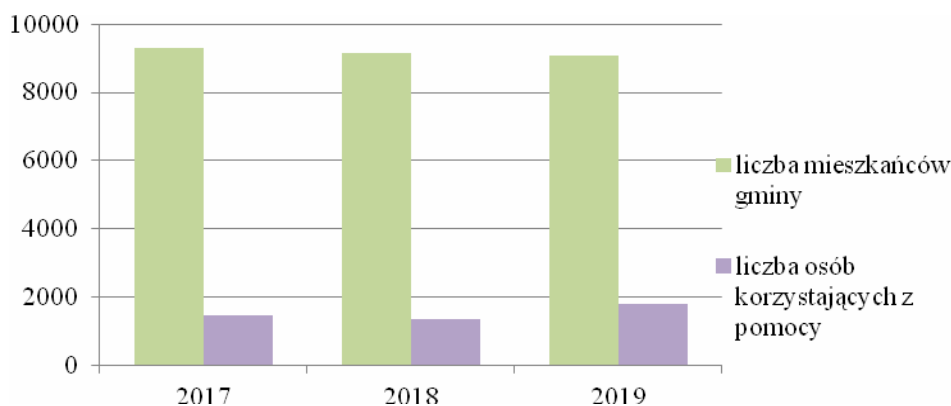
2. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oferuje w pomocy społecznej różnorodne formy wsparcia. Jak kształtował się na przestrzeni 3 lat procentowy odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej? Czy ta liczba zmalała czy wzrosła? Przedstawia to poniższy wykres.

Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2019.

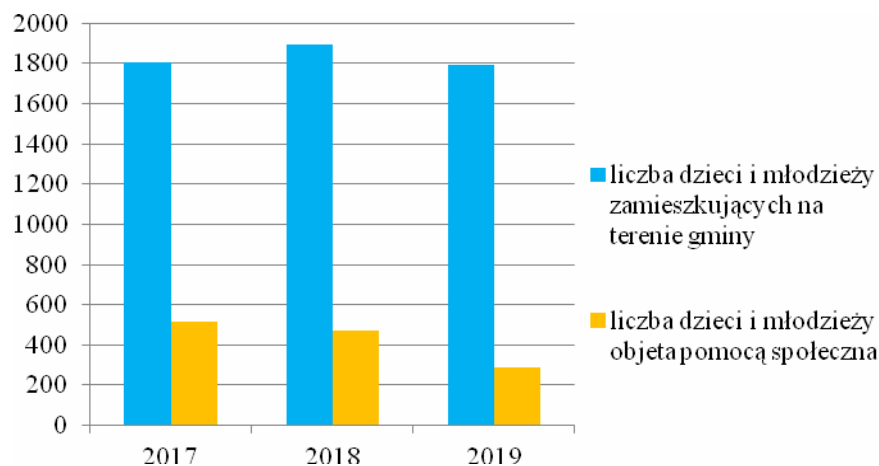

Klienci pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców gminy Szczecinek w latach 2017-2019 r.

Analizując wykres przedstawiający liczbę rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej można zauważyć tendencje wzrostową. Jednak porównując ogólną liczbę osób korzystających z pomocy Ośrodka w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców gminy wynika, że ze wsparcia korzysta średnio 17% ogółu mieszkańców. W porównaniu do 2017 roku liczba świadczeniobiorców na tle mieszkańców zmniejszyła się o 5%. Wzrostowa liczba klientów ośrodka pomocy społecznej świadczy o nienajlepszej sytuacji rodzin w gminie. Dane te byłyby pewnie jeszcze większe gdyby do ośrodka zgłosiły się te osoby, które nie wniosowały o pomoc chociaż byłoby to uzasadnione.

Liczba dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat zamieszkujących na terenie gminy Szczecinek w stosunku do liczby dzieci objętych pomocą społeczną w latach 2017-2019

r.

Z danych przedstawionych w powyższym wykresie można zauważyć, że maleje liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą społeczną. W 2017 r. pomocą objętych było 515 dzieci i młodzieży w wieku 0-17 lat, natomiast w 2019 r. z pomocy skorzystało 287 dzieci. Można przypuszczać, że wpływ na taki stan może mieć program „Rodzina 500+”.

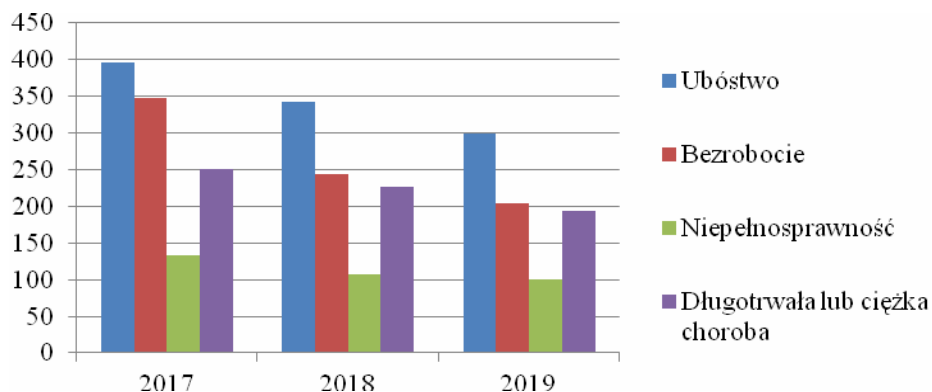
Należy się skupić na problemach rodzin i świadczeniobiorców, które zmuszają ich do korzystania z pomocy społecznej. Z jakimi problemami zmagali się klienci przez ostatnie 3 lata? Czy na przestrzeni lat 2017-2019 zmieniła się ich sytuacja? Poniższe zestawienie przedstawia porównanie najczęstszych problemów występujących w rodzinach klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin

L. P.	Rodzaj problemu w rodzinie	Liczba rodzin		
		2017	2018	2019
1.	Ubóstwo	397	342	300
2.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	76	77
3.	Bezrobocie	347	244	204
4.	Niepełnosprawność	134	108	100
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	251	227	194
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego – ogółem	8	9	12
	w tym: rodziny niepełne	7	6	5
	rodziny wielodzietne	1	3	7
7.	Alkoholizm	20	15	12
8.	Zdarzenie losowe (pożar, uszkodzenie budynku mieszkalnego)	1	0	2
9.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0

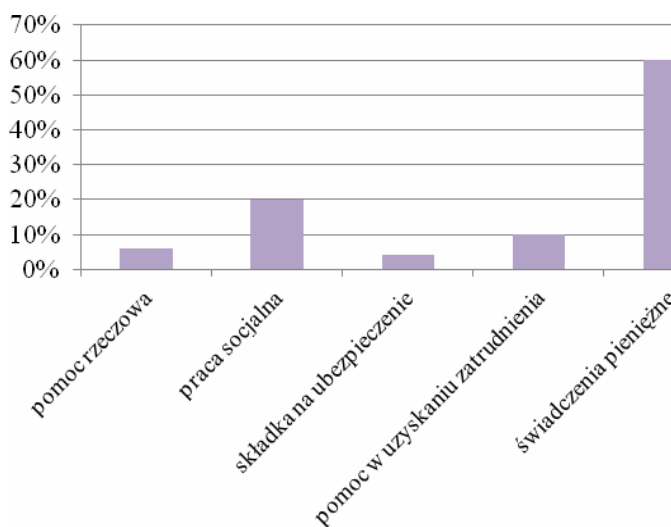
Analizując powyższe powody wystąpienia trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny, które musiały zwrócić się o pomoc do Ośrodka możemy zauważyć, że następowały zmiany w natężeniu dysfunkcji.

Powody objęcia pomocą klientów Ośrodka.

Z przedstawionego wykresu wynika, że występuje duża tendencja spadkowa problemu objęcia pomocą społeczną ubóstwa, bezrobocia i niższa tendencja spadkowa problemu długotrwałej i ciężkiej choroby. Natomiast niewielką tendencją spadkową możemy zaobserwować w przypadku niepełnosprawności. Wiedząc z jakimi problemami najczęściej borykają się klienci Ośrodka, pracownicy socjalni mogą szybciej i sprawniej udzielić im profesjonalnej pomocy. Lecz czy pomoc, którą chcą zaoferować jest taka sama na którą liczą klienci Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej? Na to pytanie odpowie nam poniższy wykres, który przedstawia oczekiwaną przez świadczeniobiorców formę pomocy.

Forma pomocy preferowana przez

świadczeniobiorców.

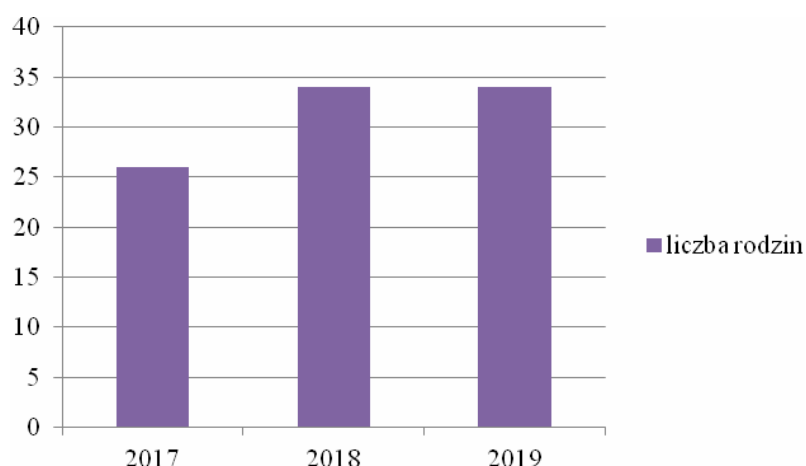
Patrząc na wykres możemy jednoznacznie stwierdzić, że osoby korzystające z pomocy społecznej najbardziej preferują pomoc w formie świadczeń pieniężnych. I taką też odpowiedź wskazali pracownicy socjalni co świadczy o tym, że dobrze znają swoich klientów. Bardzo ważna jest dla nich również pomoc w postaci pracy socjalnej (rozmowy, wsparcia, pomocy w trudnych sytuacjach itp.).

W 2019 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczecinku zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy we współpracy z członkami rodzin i po konsultacji z pracownikami socjalnymi opracowali plany pracy z rodzinami, w ramach których zostało udzielone wsparcie w zakresie:

- prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym gospodarowania budżetem i racjonalnego odżywiania,
- towarzyszenia i pomocy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,
- aktywizowania rodzin do podejmowania różnych form wspólnej aktywności,
- udzielania pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzinom,
- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i po konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach,
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Analizując poniższy wykres możemy zaobserwować wzrost liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Wiązać się to może z brakiem umiejętności gospodarowania środkami finansowymi, czasem posiadanymi zasobami.

Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny

Koszty realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w latach 2017-2019 poprzez finansowanie pracy 2 asystentów rodziny kształtowały się następująco:

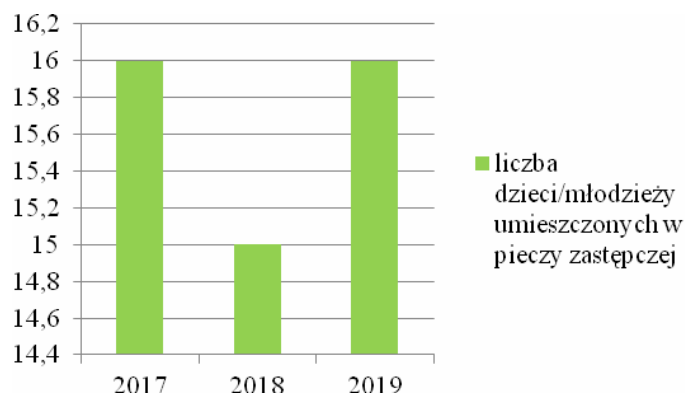
FINANSOWANIE	2017	2018	2019
z dotacji celowej budżetu państwa	38.315,41	42.028,00	31.061,00
z budżetu gminy	56.133,69	63.668,82	90.646,72
OGÓŁEM	94.449,10	105.696,82	121.707,72

Pieczą zastępczą objęte są dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców. Jest to przejściowa forma opieki nad dzieckiem. Koszty ponoszone przez Gminę w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka kształtują się następująco:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na takim samym poziomie kształtują się wydatki w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy Szczecinek umieszczonych w pieczy zastępczej

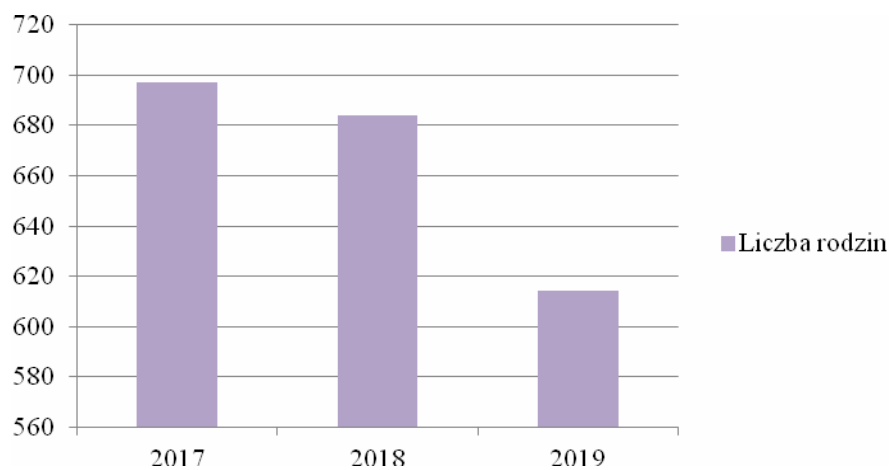
Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

ROK	Kwota odpłatności w zł
2017	71.950,55
2018	92.897,63
2019	87.499,60

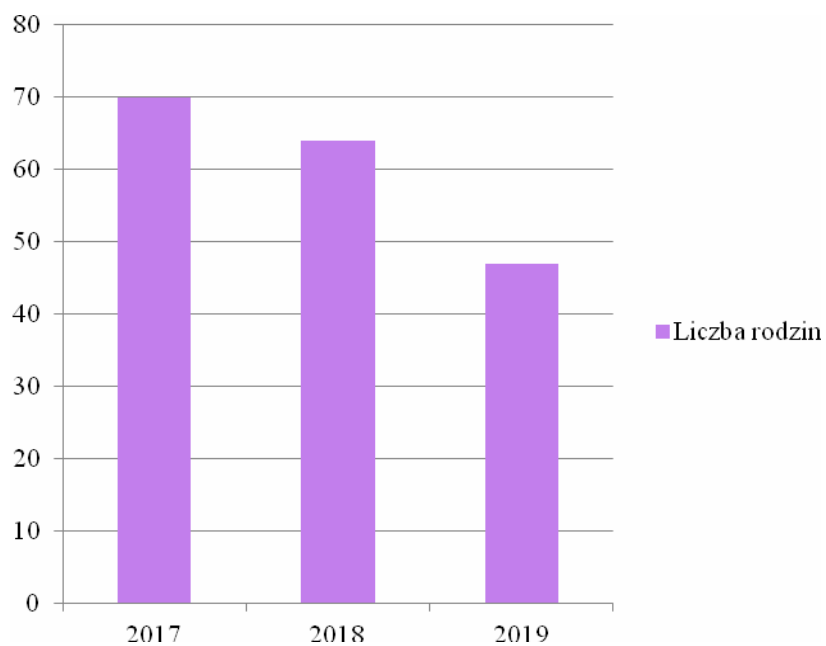
W związku z obowiązkową realizacją działań przez samorząd gminny zgodnych z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostaną zabezpieczone w budżecie gminnym środki finansowe na czas realizacji Programu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku poza realizacją świadczeń z pomocy społecznej, przyznaje i wypłaca świadczenia rodzinne, wychowawcze czy z funduszu alimentacyjnego. Ilość rodzin, które skorzystało z tej formy pomocy w latach 2017-2019 przedstawiają poniższe wykresy:

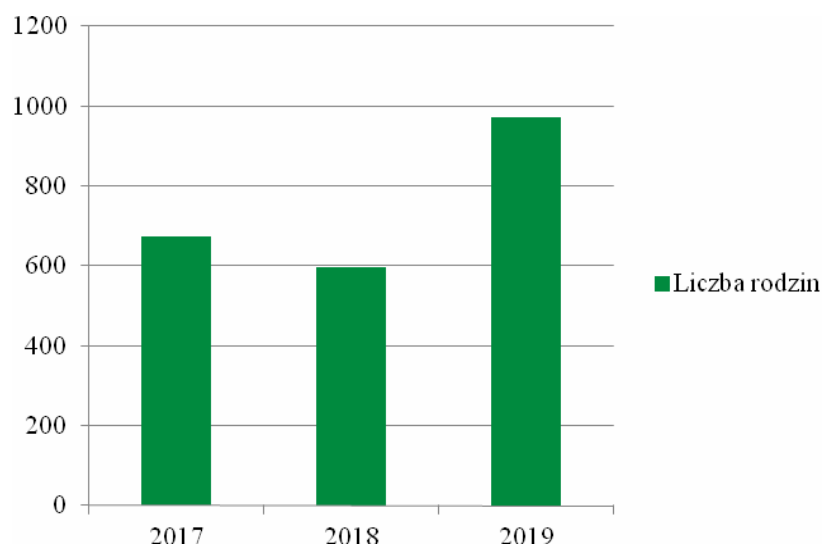
Liczba rodzin korzystająca z zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w latach 2017-2019.

Liczba rodzin korzystająca z funduszu alimentacyjnego w latach 2017-2019.

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego w latach 2017-2019.

Analizując powyższe formy pomocy można zauważyć, że liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze w 2018 r. zmalała o 76 rodzin co stanowi spadek o 11% w stosunku do roku poprzedniego. Można przypuszczać, że jest to związane z nowelizacją w 2017 roku ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Zmiana ta dotyczyła osób samotnie wychowujących dzieci, które niezgodnie ze stanem faktycznym deklarowały samotne wychowywanie dziecka nie uwzględniając drugiego rodzica w składzie rodziny poprzez wymóg ustalenia alimentów na rzecz dziecka od drugiego rodzica. Natomiast znaczny wzrost rodzin korzystających w 2019 r. związany jest z nowelizacją ustawy obowiązującą od 1 lipca 2019 roku, gdzie świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18. roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało w 2017 r. 70 rodzin i z roku na rok liczba ta zmniejszała się i w 2019 r. wyniosła 47 rodzin. Natomiast zasiłek rodzinny wraz dodatkami zanotował spadek o 9,76% w ilości rodzin pobierających świadczenie. Spadek osób uprawnionych do zasiłku rodzinnego według pracowników ośrodka może być spowodowanym brakiem zmiany od listopada 2015 r. wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń co związane jest to ze wzrostem minimalnej płacy za pracę. Według opinii pracowników Ośrodka sytuacja materialna rodzin uległa polepszeniu co w głównej mierze związane jest z otrzymywaniem świadczenia wychowawczego.

Nowym programem wspierającym rodziny jest „Program 300+” jest to pomoc finansowa z przeznaczeniem na zakup niezbędnych artykułów czyli wyprawki szkolnej dla dzieci i z takiej formy pomocy skorzystało w 2018 r. 1159 dzieci a w 2019 r. zostało przyznanych 1117 świadczeń.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Jej posiadacze mają możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych czy księgarni na terenie całego kraju. Posiadanie Karty ułatwia więc rodzinom dostęp do rekreacji oraz obniża koszty codziennego życia. Uchwałą Rady Gminy Szczecinek nr XXII/222/2016 z dnia 29 lutego 2016 r. zwolniono z opłaty za odpady komunalne rodziny wielodzietne, które posiadają Kartę Dużej Rodziny. Wysokość zwolnienia wynosi 100% opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na trzecie i kolejne dziecko w rodzinie. Ponadto na mocy w/w uchwały zwalnia się z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w części dotyczącej gospodarstw domowych obejmujących rodziny wielodzietne, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

3. Analiza SWOT

W celu opracowania Programu dokonano analizy SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii uchwalany co roku przez Gminę, • Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Szczecinek • Działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego przy GKRPA, • Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, • Zatrudnienie asystentów rodziny, • Wiedza, kwalifikacje i doświadczenie pracowników działających na rzecz rodziny, • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych i dzielnicowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia, • Nadal występujący problem ubóstwa, • Uzależnienie od pomocy społecznej- długoterminowe korzystanie z finansowych form pomocy, • Wysokie koszty utrzymania rodzin, • Ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, • Brak mieszkań socjalnych, • Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje egsmisji sprawców przemocy w rodzinie, • Utrudniony dostęp do specjalistycznych usług medycznych w zakresie ochrony zdrowia, • Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,

<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, • Punkt Konsultacyjny dla Ofiar i Sprawców Przemocy w Rodzinie, • Powoływanie grup roboczych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową, • Baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: policja, sąd, GOPS, GKRPA, oświata, służba zdrowia, organizacje pozarządowe), • Wypracowany system współpracy między instytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz działaniami Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. • Funkcjonowanie Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w strukturze GOPS, który realizuje wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, a także wspiera działania asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych w świadczeniu pracy socjalnej na rzecz rodzin. • Dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych rodzinom, • Profesjonalna praca pracowników służb pomocy społecznej, • Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy (5 szkół podstawowych), • Oferty sportowe i baza lokalowa(kompleks sportowy , boiska Orlik), • Oferta zajęć pozalekcyjnych, • Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic wiejskich dla dzieci i młodzieży • Placówki przedszkolne, • odpowiednia infrastruktura przeznaczona dla dzieci i młodzieży, (place zabaw, boiska spor.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezradność i roszczeniowość mieszkańców, • Brak ośrodków wsparcia rodzin na terenie gminy (w tym: poradni rodzinnej), • Brak świetlic (z programem socjoterapeutycznym) na obszarach wiejskich, • Brak ofert zajęć dla matek z dziećmi, rodzin, • Niewystarczająca ilość infrastruktury przeznaczonej dla dzieci, młodzieży, rodzin (place zabaw, boisk sportowych).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, • Możliwość zatrudnienia kolejnych asystentów rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, w tym ze środków zewnętrznych, • Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych, • Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, • Wzrost kosztów utrzymania rodziny, • Rozszerzenie zjawisk patologicznych poprzez większą dostępność (przemoc, alkoholizm, uzależnienia), • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz

<p>umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • Profilaktyka poprzez organizowanie różnych przedsięwzięć tj. konferencji, pikników itp. o charakterze edukacyjno-integracyjnym, • Rewitalizacja 	<p>zjawisko „dziedziczenia biedy”,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demotywacyjny charakter przyznawania świadczeń społecznych, • Brak środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny, • Brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych), • Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych
---	--

III. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Określenie celu głównego i celów szczegółowych programu

Cel główny programu:

- Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu.
- Wspieranie kobiety i jej rodziny oraz koordynowanie dostępu do różnych istotnych informacji i możliwości skorzystania z uprawnień wynikających z ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem".

Cele szczegółowe:

- Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców oraz wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci.
- Pomoc finansowa dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym spowodowanym ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością i innymi czynnikami.
- Upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodzin w społeczności lokalnej.
- Wzmacnianie rodzin poprzez poradnictwo oraz ich aktywizację.
- Objęcie wsparciem kobiet w ciąży, ich rodzin oraz rodziny, które mają ciężko chore dziecko wynikającego z ustawy „Za życiem”.

- Pomoc w dotarciu do miejsc oraz specjalistów, gdzie rodzina może otrzymać wsparcie.
- Opracowanie wspólnie z kobietą w ciąży i/lub rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia.
- Załatwianie spraw w różnych instytucjach w imieniu rodziny na podstawie upoważnienia.

Cel główny

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1) Podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji, poradnictwa oraz udostępnianie fachowej literatury	- liczba i rodzaj działań, - liczba rodzin objętych działaniami, - rodzaj grup zawodowych zaangażowanych w działania	GOPS, szkoły (pedagodzy szkolni)
2) Zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz objęciem wsparcia kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodzin z dzieckiem wynikającego z ustawy „Za życiem”	- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin, - liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,	GOPS
3) Finansowanie szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny	- liczba szkoleń, - liczba uczestników	GOPS
4) Zapewnienie dostępności konsultacji, poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego, - wzrost liczby specjalistów zatrudnionych w GOPS, - liczba osób i udzielonych porad z podziałem na kategorie problemowe,	GOPS, Urząd Gminy
5) Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie ich terapii	- liczba osób objętych monitorowaniem,	GOPS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
6) Organizowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży	- liczba uczestników, - liczba organizowanych form wycieczek,	GOPS, placówki oświatowe, instytucje kulturalne, organizacje pozarządowe

9) Rozwijanie aktywnych form integracji społecznej wśród rodzin	- liczba rodzin korzystających z poszczególnych form wsparcia,	GOPS , szkoły, sołectwa
---	--	-------------------------

Cel szczegółowy

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1) Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom	- liczba i formy udzielonej pomocy, - liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych pomocą	GOPS
2) Objęcie dożywianiem wszystkich dzieci tego wymagających	- liczba dzieci korzystających z posiłków, - liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach POPŻ	GOPS, szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawcze
3) Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	- liczba osób (dorośli i dzieci)	GOPS, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4) Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej	Wójt Gminy Szczecinek, GOPS,

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy będzie wywiad środowiskowy.

Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem naszych działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie lub możliwie najszybszego powrotu do rodziny.

2. Realizacja Programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku, jednak założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 w gminie Szczecinek powinny realizować wszystkie podmioty, które w ramach swoich kompetencji

posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty bądź osoby specjalizujące się i mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Są to :

- Urząd Gminy Szczecinek,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Powiatowa Policji w Szczecinku,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczecinku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Szczecinku

Adresatami programu są rodziny mieszkające na terenie gminy Szczecinek przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubogie, doświadczające przemocy domowej, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, małoletnie matki, małoletni ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi jak również sytuacjami kryzysowymi, itp.), zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawalnych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Spodziewane rezultaty:

- Poprawienie funkcjonowania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczej.
- Podniesienie poziomu kompetencji wychowawczych i rodzicielskich, zwiększenie motywacji i aktywności własnej rodziców o podejmowaniu pozytywnych zmian.
- Zwiększenie wsparcia terapeutycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego dla rodzin.
- Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci z rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej.
- Zwiększenie wykorzystania własnych zasobów przez rodziny.
- Podniesienie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące Program,
- Propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców,
- Zwiększenie ilości programów, projektów realizowanych na rzecz dziecka i rodziny.

- Zwiększenie koordynacji działań instytucji i organizacji społecznych na poziomie lokalnym oraz pełniejsze wykorzystanie społecznego potencjału.

3. *Postanowienia końcowe*

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023 w Szczecinku są środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także środki uzyskane z dotacji. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będzie poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy sprawozdań z realizacji Programu, sporządzonych na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji.

Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej.

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodziny. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Pomoc, którą w ramach niniejszego programu oferuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Cele i zadania programu zostały zaplanowane w sposób ogólny, co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb.

